

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Consultatieverslag van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 16 juni 2014

Verslag van de consultatie van een ontwerp van mededeling met betrekking tot onze interne richtlijnen rond publieke consultaties in het kader van onze taken en bevoegdheden als regulator van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt

1. Beschrijving van het consultatieproces

De VREG publiceerde op 25 februari 2014 op zijn website een [consultatiedocument](#) rond een ontwerp van mededeling met betrekking tot onze interne richtlijnen rond publieke consultaties in het kader van onze taken en bevoegdheden als regulator van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt.

Via de [nieuwsbrieven van de VREG van 27 februari 2014](#) werd bekendgemaakt dat er over dit document een publieke consultatie werd georganiseerd en dat de consultatietermijn liep van 25 februari tot en met 25 april 2014.

Bijkomend werd het document ook toegelicht en besproken op een ontbijtsessie "Interne consultatierichtlijnen van de VREG" die op 23 april 2014 plaatsvond op de SERV, op initiatief van de SERV en het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving.

2. Overzicht van organisaties en partijen die een reactie hebben ingediend

De VREG ontving reacties van volgende organisaties en partijen tijdens deze consultatie:

- Febeg
- Synergrid
- Zonstraal vzw (Erik de Decker)

Hiernaast ontving de VREG ook nog een reactie van de studiedienst van de SERV (Peter Van Humbeeck) met een weergave van alle gemaakte opmerkingen tijdens de hogervermelde ontbijtsessie, met een aantal eigen toevoegingen.

3. Overzicht van de ontvangen opmerkingen en reactie van de VREG hierop

3.1. Opmerkingen bij hoofdstuk 1. Doel

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
1	Studiedienst SERV	"Het lijkt wenselijk om de interne richtlijnen voor consultatie regelmatig te evalueren. De suggestie is om dat expliciet te voorzien en te plannen en te organiseren (bv. na twee jaar)."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt in die zin aangepast.	Aan hoofdstuk 1 wordt toegevoegd: "Deze richtlijnen zullen elke twee jaar worden geëvalueerd."
2	Studiedienst SERV	"Consulteren is maatwerk. ... De interne richtlijnen van de VREG moeten dan ook de nodige soepelheid toelaten om dat maatwerk mogelijk te maken. ... De richtlijnen moeten dan ook beschouwd worden als minimumnormen die de VREG zich oplegt bij publieke consultaties".	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit wordt verduidelijkt in de mededeling.	Aan hoofdstuk 1 wordt toegevoegd: "De richtlijnen zijn te beschouwen als minimumnormen die we onszelf opleggen bij het houden van publieke consultaties."

3.2. Opmerkingen bij hoofdstuk 2. Kader

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
3	Febeg	"Febeg stelt vast dat de inhoud van deze consultatie, op het moment dat ze is opgesteld, reeds een VREG standpunt inhoudt aangezien de VREG deze consultatiemethodiek intussen al toepast in de praktijk. Febeg vraagt een meer proactieve aanpak van de VREG waarbij de sector op voorhand wordt geraadpleegd alvorens de VREG een standpunt inneemt".	De VREG gaat deels akkoord met deze zienswijze. De VREG geeft toe dat de in de ontwerpmededeling beschreven consultatieprocedure al grotendeels wordt gevolgd. Het doel van het vastleggen van de interne richtlijnen rond deze publieke consultaties is het verschaffen van duidelijkheid over het	Aan de laatste zin van hoofdstuk 2 wordt toegevoegd dat de VREG zich bij het uitwerken van deze interne richtlijnen ook heeft gebaseerd op de ervaringen die in de loop der jaren werden opgebouwd bij het houden van publieke consultaties.

			<p>verloop van het proces en onze aanpak inzake het omgaan met de eventuele vertrouwelijkheid van de overgemaakte opmerkingen tijdens een consultatie.</p> <p>Bij het opstellen hiervan werd rekening gehouden met de ervaringen die we in de loop der jaren hebben opgebouwd. De VREG houdt al publieke consultaties sinds 2004. Een overzicht van alle gevoerde consultaties door de VREG is terug te vinden op zijn consultatiewebpagina.</p> <p>Via deze consultatie is het echter juist de bedoeling om de reactie van de partijen op deze consultatieaanpak te bekomen en bij te sturen waar dat nodig is. De huidige consultatiepraktijk van de VREG staat als het ware open voor evaluatie.</p>	
--	--	--	---	--

3.3. Opmerkingen bij hoofdstuk 3. Definities

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
4	Febeg	"Febeg dringt erop aan dat de VREG haar reactie afdoende zou motiveren met de vermelding waarom de VREG wel, niet of slechts gedeeltelijk heeft rekening gehouden met de opmerking van de belanghebbende. Febeg vraagt dan ook dat de definitie van het consultatieproces in die zin zou worden aangepast."	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p> <p>De VREG zal dit verduidelijken in de mededeling.</p>	In hoofdstuk 3 (de definitie van consultatieverslag) en hoofdstuk 4 (fase 4) wordt toegevoegd: "In deze reactie wordt vermeld of de VREG al dan niet of gedeeltelijk akkoord gaat met de opmerking of zienswijze en op welke manier hij hiermee rekening heeft gehouden bij

			de opmaak van het definitieve document."
--	--	--	--

3.4. Opmerkingen bij hoofdstuk 4. Verloop van het consultatieproces

3.4.1. Opmerkingen bij fase 1. beslissing tot het organiseren van een consultatie

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
5	Synergrid	In geval van ontwerpen van technische reglementen, beslissingen van de VREG met een algemene draagwijdte en mededelingen van de VREG moet altijd (ipv "in regel") een publieke consultatie worden gevoerd.	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Ook in geval de aangebracht wijzigingen zeer klein of inhoudelijk beperkt zijn of indien ze enkel ingegeven zijn door wijzigingen aan de wetgeving zonder veel interpretatieruimte voor de VREG, zal altijd een consultatie georganiseerd worden, mogelijk wel met een kortere consultatietermijn dan gebruikelijk.	De zin wordt als volgt aangepast: "in regel" wordt vervangen door "altijd"
6	Febeg	"Als algemeen principe zou elk initiatief met een operationele impact en mogelijke impact op een implementatie voor de marktpartijen moeten onderworpen worden aan een consultatie (en dus verdergaand dan een "herziening van de technische reglementen, mededelingen en een beslissing met algemene draagwijdte"). Het lijkt ons aangewezen dat de VREG hierbij een aantal criteria/gefundeerde gronden definieert waarover wel of niet moet geconsulteerd worden."	De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze. Het criterium "ieder initiatief met een operationele impact en mogelijke impact op de implementatie voor marktpartijen" is veel te ruim volgens de VREG. Het moet minstens om documenten gaan. Bijvoorbeeld het organiseren door de VREG van overlegvergaderingen en rondetafel of het nemen van initiatieven inzake communicatie met mogelijke impact op de marktpartijen kan niet afhankelijk worden gesteld van het voorafgaandelijk organiseren van een consultatieronde.	De zin wordt als volgt aangepast: "Volgende documenten worden altijd publiek geconsulteerd: - ontwerpen van documenten waarin de VREG een beslissing neemt met een algemene draagwijdte (dus geen individuele beslissingen), op basis van een decretale of

			<p>Verder is het ook niet aangewezen om elk document van de VREG publiek te consulteren. Bijvoorbeeld het uitvaardigen van een advies met impact op de marktpartijen bij realisatie ervan kan niet afhankelijk worden gesteld van een voorafgaandelijke publieke consultatie.</p> <p>De in het consultatiedocument gebruikte opsomming van documenten die in regel via publieke consultatie tot stand komen ("herziening van de technische reglementen, mededelingen en een beslissing met algemene draagwijdte") is opgesteld op basis van een onderzoek naar de documenten die tot nu toe door de VREG geconsulteerd worden. Het lijkt de VREG een zeer concrete en vrij volledige lijst van documenten die zij publiceert met impact op de marktpartijen in brede zin, waarover best geconsulteerd zou moeten worden.</p> <p>De VREG zal de lijst met documenten die ter consultatie voorgelegd zullen worden wel herformuleren tot een lijst met criteria waaraan de documenten moeten voldoen. Inhoudelijk is dit evenwel geen grote wijziging ten opzichte van de initiële tekst.</p>	<p>reglementaire machtiging, en die niet louter een berekening zijn;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ontwerpen van documenten waarin de VREG beschrijft hoe hij een bepaald aspect van de energieregelgeving toepast of interpreteert (de zogenaamde "mededelingen van de VREG"); - ontwerpen van technische reglementen en wijzigingen hiervan. "
7	Studiedienst SERV	"Het toepassingsgebied van de richtlijnen zouden alle beslissingen van de VREG met een belangrijke impact op de marktpartijen in brede zin (dus uitgezonderd individuele beslissingen) moeten zijn".	De VREG gaat akkoord met deze opmerking. Dit is ook wat bedoeld wordt met de woorden "documenten waarin de VREG een beslissing neemt met een algemene draagwijdte;"	Zie opmerking 6.

8	Studiedienst SERV	"De publieke consultatie mag niet beletten dat de VREG voorafgaand consulteert of overleg heeft met marktpartijen en doelgroepen. Voor dat informele voorafgaandelijke overleg hoeven geen formeel vastgelegde regels te gelden. Van belang is niettemin dat de VREG ook in geval van informeel vooroverleg waakt over de transparantie en evenwichtige vertegenwoordiging van de belangen die in het dossier in kwestie aan de orde zijn."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Het gegeven dat het consultatiedocument publiek geconsulteerd wordt, maakt dat de inhoud van het document bediscussieerd kan worden, met inbegrip van alle elementen die afkomstig zijn uit voorgaand overleg. De mededeling wordt aangevuld in deze zin.	Aan fase 1 van hoofdstuk 4 wordt toegevoegd: "De publieke consultatie mag niet beletten dat we voorafgaand consulteren of overleg hebben met bepaalde belanghebbenden."
9	Synergrid	"Het is noodzakelijk om de meest geïmpacteerde partij te betrekken alvorens het document te publiceren (via een informeel overleg)."	De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze. Voorafgaand overleg met de betrokken partijen zal vaak nodig of aangewezen zijn om tot een document te komen dat geconsulteerd kan en zal worden. De beoordeling of het al of niet aangewezen is om voorafgaand aan de consultatie informeel te overleggen met een partij, moet evenwel overgelaten worden aan de VREG. De mededeling wordt niet aangepast in deze zin.	Geen aanpassing.
10	Studiedienst SERV	"Een nuttig moment (waarop wordt overgegaan tot een consultatie) is een fase waarin de voorstellen of voornemens al in zekere mate zijn uitgekristalliseerd en voldoende concreet zijn, maar ook een fase	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit wordt verder verduidelijkt in de mededeling.	In fase 1 van hoofdstuk 4 wordt deze zin aangepast: "De consultatie wordt georganiseerd in een fase waarin de voorstellen al in

		waar het nog mogelijk is om wijzigingen aan de vooropgestelde beslissing of document aan te brengen.”		zekere mate geconcretiseerd zijn, maar waarin het nog mogelijk is om wijzigingen aan de vooropgestelde beslissing of het document aan te brengen”.
11	Studiedienst SERV	“Elke consultatie zou moeten voorafgegaan worden door een stakeholdersanalyse en de vraag wiens input noodzakelijk is om een goed en evenwichtig zicht te krijgen op alle aspecten en belangen en hoe die best worden bereikt. In een aantal gevallen zal dit meer vergen dan de brede communicatie die voorzien is in de richtlijnen”	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit is ook wat bedoeld wordt met volgende zinsnede uit de mededeling: “Als de VREG het nodig acht kan hij het openstellen van de consultatie en het consultatiedocument in het bijzonder specifiek onder de aandacht brengen van belanghebbenden, via post, e-mail of andere middelen. Om deze afweging te verzekeren zal toegevoegd worden dat de VREG in elk consultatiedocument een oplijsting zal opnemen van de doelgroep van de consultatie.	Aan fase 2 van hoofdstuk 4 wordt toegevoegd dat in het consultatiedocument (naast het onderwerp van de consultatie, de consultatietermijn en – verantwoordelijke en de specifieke vragen), ook telkens een oplijsting zal toegevoegd worden van de doelgroep van de consultatie.
12	Studiedienst SERV	In geval het consultatiedocument een ontwerpbeslissing of ontwerpmededeling omvat, geeft dit niet altijd aan wat de impact is van het document. In die gevallen heeft de VREG de morele verantwoordelijkheid om actief op zoek te gaan naar de effecten van zijn voornemens en deze ter informatie mee te publiceren samen met of als onderdeel van het consultatiedocument (cfr. regelgevingsimpactanalyse bij ontwerp wetgeving)	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit wordt verder verduidelijkt in de mededeling.	Aan fase 2 van hoofdstuk 4 wordt toegevoegd: “We streven ernaar om in ieder consultatiedocument de effecten van de voorgenomen beslissing of mededeling zo duidelijk mogelijk mee aan te geven en te publiceren als onderdeel van het consultatiedocument of als bijlage ervan.”

13	Studiedienst SERV	"Essentieel is dat de doelgroepen van de consultatie voldoende tijd krijgen om hun inbreng te doen. Een minimum dat ook in andere landen en op Europees niveau wordt gehanteerd is 2 maanden."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt aangepast in deze zin.	De zin wordt aangepast als volgt: "De consultatietermijn bedraagt in regel <u>twee maanden</u> ."
14	Synergrid	"Voor belangrijke regulatoire wijzigingen vragen de netbeheerders een consultatietermijn van twee maanden".	Zie opmerking 14.	Zie opmerking 14.
15	Synergrid	Synergrid vraagt om geen consultaties te houden tijdens de schoolvakanties (ivp zomermaanden) of de consultatietermijn extra te verlengen voorzover ze doorloopt in een schoolvakantie.	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt aangepast in deze zin.	De zin wordt aangepast als volgt: "Consultaties worden in regel niet gehouden tijdens de <u>schoolvakantie</u> of de consultatietermijn wordt extra verlengd voor zover ze doorloopt in een <u>schoolvakantie</u> ."

3.4.2. Opmerkingen bij fase 2. bekendmaking van het consultatiedocument

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
16	Studiedienst SERV	<p>"Een andere mogelijkheid is een informatievergadering aan het begin van een consultatie waarop de VREG duiding kan geven en kan reageren op de eerste opmerkingen die worden gemaakt, zodat eventuele onduidelijkheden en misverstanden uit de wereld geholpen kunnen worden en er tijdens de formele procedure minder "onterechte" opmerkingen ontvangen worden waar schriftelijk op moet gereageerd worden".</p>	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p> <p>Dit is ook wat bedoeld wordt met de zin "De VREG kan beslissen om het consultatiedocument toe te lichten aan alle of specifiek gekozen belanghebbenden bv. via een aparte infosessie."</p> <p>Het lijkt nuttig om dit te verduidelijken.</p>	<p>De zin "De VREG kan beslissen om het consultatiedocument toe te lichten aan alle of specifiek gekozen belanghebbenden bv. via een aparte infosessie."</p> <p>wordt vervangen door:</p> <p>"We kunnen beslissen om het consultatiedocument toe te lichten aan alle belanghebbenden via een informatievergadering aan het begin van een consultatietermijn. Op deze informatievergadering kunnen we duiding geven bij het consultatiedocument en reageren op de eerste opmerkingen zodat eventuele onduidelijkheden en misverstanden uit de wereld geholpen kunnen worden en er tijdens de formele consultatieprocedure minder "onterechte" opmerkingen ontvangen worden waar schriftelijk op moet gereageerd worden."</p>

17	Synergrid	"Graag toevoegen dat de consultatietermijn aanvangt vanaf het ogenblik dat het consultatiedocument vermeld werd in de nieuwsbrief van de VREG"	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt aangepast in deze zin.	Aan fase 2 van hoofdstuk 4 wordt toegevoegd: "De consultatietermijn vangt aan op het ogenblik dat het consultatiedocument vermeld wordt in een nieuwsbrief."
18	Febeg	"Febeg stelt zich de vraag of het steeds opportuun is om de consultatie beschikbaar te maken voor alle bedrijven en particulieren. We begrijpen enerzijds de wens tot "openheid en transparantie", maar anderzijds zou dit aanleiding kunnen geven tot onvoorziene reacties en/of gevolgen."	De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze. Het is voor de VREG een basisprincipe dat alle geïnteresseerde partijen kunnen deelnemen aan consultaties van de VREG. Naast de netbeheerders en elektriciteits- en gasleveranciers, zijn ook de afnemers en prosumenten (bedrijven en particulieren) belangrijke marktpartijen. De VREG erkent dat dit kan aanleiding geven tot onvoorziene reacties, maar meent dat zij in staat moet zijn om daar op gepaste wijze mee om te gaan. Dit kan en zal geëvalueerd worden.	Geen aanpassing.

3.4.3. Opmerkingen bij fase 3. consultatie van de belanghebbenden

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
19	Studiedienst SERV Studiedienst SERV	<p>"De vooropgestelde open consultatie via internet op basis van consultatiedocumenten waarop iedereen kan reageren mag niet beletten dat de VREG in specifieke gevallen ook andere initiatieven neemt. Zo is er soms de vraag "om in plaats van schriftelijke opmerkingen door te sturen, een overlegvergadering met de VREG te organiseren en daar te kunnen reageren op de voorstellen, omdat dat soms efficiënter is en minder tijd vergt".</p> <p>"Dit betekent concreet dat (1) er ook als er een of meerdere overlegvergaderingen worden georganiseerd, er daarnaast ook een open en transparante "notice and comment" procedure wordt georganiseerd en dat (2) van die overlegvergaderingen een verslag wordt opgemaakt, dat publiek wordt gemaakt en in de verder procedure wordt behandeld op dezelfde wijze als de schriftelijke reacties die werden ontvangen via de notice and comment procedure"</p>	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p> <p>Dit is ook bedoeld met de zinswijze "De opmerkingen van de belanghebbenden kunnen ook worden geformuleerd en toegelicht tijdens daartoe specifiek georganiseerde hoorzittingen, rondetafels of workshops, al dan niet op vraag van de belanghebbenden."</p> <p>Er zal wel nog worden toegevoegd dat het verslag van deze vergadering op dezelfde wijze behandeld zal worden als de schriftelijk ontvangen opmerkingen.</p>	<p>De zin wordt gewijzigd als volgt:</p> <p>"De opmerkingen van de belanghebbenden kunnen ook worden geformuleerd en toegelicht tijdens daartoe specifiek georganiseerde vergadering, al dan niet op vraag van de belanghebbenden. We kunnen daarbij vragen om de gemaakte opmerkingen ook schriftelijk over te maken of beslissen om het verslag van die vergadering publiek te maken en in de verdere procedure te behandelen op dezelfde wijze als de schriftelijke reacties die werden ontvangen."</p>

20	Synergrid	<p>"De VREG kan beslissen om hoorzittingen, rondetafels of workshops te organiseren, maar indien de vraag komt van de belanghebbenden organiseert de VREG de hoorzittingen, rondetafels of workshops tijdens dewelke de opmerkingen van de belanghebbenden kunnen worden geformuleerd en toegelicht. Van belang daarbij is er zich van te verzekeren dat de belanghebbenden aanwezig kunnen zijn op deze hoorzittingen, rondetafels of workshops".</p>	<p>Indien de vraag komt van één of meerdere belanghebbenden om een overlegvergadering te organiseren tijdens dewelke de opmerkingen van deze belanghebbenden kunnen worden geformuleerd en toegelicht, zal de VREG deze vraag op zijn relevantie beoordelen en nagaan of niet alle belanghebbenden uitgenodigd moeten worden. De VREG zal daarbij uiteraard zoeken naar een gepaste datum.</p> <p>De VREG wil zich evenwel het recht voorbehouden om een overlegvergadering te weigeren indien zij deze niet nuttig acht (vb. bij twijfels over het belang van de betrokken belanghebbende bij de materie).</p>	Zie opmerking 19.
21	Studiedienst SERV	<p>"Een online antwoordformulier kan het gemakkelijker maken om te reageren dan een reactie door te sturen via email, vooral voor doelgroepen en gewone burgers die minder vertrouwd zijn met formele manieren om te reageren."</p>	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p> <p>Een online aanvraagformulier verlaagt mogelijk niet enkel de drempel voor bepaalde groepen, maar mogelijk ook de werklast van de VREG bij het opstellen van het consultatieverslag. Nochtans lijkt het de VREG nog niet opportuun om voor elke consultatie een webformulier te ontwikkelen. Dat kan wel ad hoc tot besloten worden.</p> <p>De mededeling wordt daarom niet aangepast.</p>	Geen aanpassing.
22	Studiedienst SERV	<p>Om de drempel voor bepaalde doelgroepen verder te verlagen kan bv. ook per punt,</p>	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p>	<p>De volgende zin wordt toegevoegd: "Om de drempel</p>

		paragraaf of alinea van een document een opmerkingenveld voorzien worden.	<p>Bij de opmaak van het consultatiedocument zal aandacht besteed worden aan de nummering van de teksten (per alinea of per lijn).</p> <p>De belanghebbende kan bovendien steeds een word-versie van het consultatiedocument opvragen bij de consultatieverantwoordelijke om via "opmerkingen" te werken.</p> <p>Dit wordt verduidelijkt in het document.</p>	<p>om te reageren te verlagen, besteden we aandacht aan de nummering van de teksten (per alinea of per lijn). Bovendien kan altijd een Word-versie van het consultatiedocument opgevraagd worden bij de consultatieverantwoordelijke (om zo via "wijzigingen bijhouden" en "opmerkingen" te werken)."</p>
23	Synergrid	"Indien een hoorzitting plaatsvindt in het kader van de consultatie, dan kan de publicatie van het consultatieverslag en de aangepaste versie van de tekst die het voorwerp van de consultatie uitmaakt, pas gebeuren na de hoorzitting".	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze, die zeer evident is.</p> <p>Een hoorzitting, gericht op het verzamelen van reacties op een consultatiedocument, mag evenwel niet verward worden met een feedbackvergadering, waarin de VREG toelichting geeft bij haar reacties op de gemaakte opmerkingen tijdens een consultatie in het consultatiedocument. Deze vergadering gaat door na het einde van de consultatie en met name na de publicatie van het consultatieverslag en de definitieve tekst.</p> <p>Dit wordt verduidelijkt in het document.</p>	<p>Aan de tekst van fase 5 wordt toegevoegd:</p> <p>"We kunnen ook beslissen tot het organiseren van een feedbackvergadering, waarin we toelichting geven bij onze reactie op de gemaakte opmerkingen, zoals opgenomen in het consultatieverslag. Deze vergadering vindt plaats na de publicatie van het consultatieverslag en het definitieve document."</p>
24	Febeg	"Febeg meent dat opmerkingen steeds schriftelijk en bij voorkeur via e-mail worden overgemaakt. Eerder dan "bij voorkeur" schriftelijk via email".	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p> <p>Dit wordt verder verduidelijkt in de mededeling.</p>	<p>De zin wordt aangepast als volgt : "Opmerkingen worden bij voorkeur per e-mail overgemaakt in een bestandsvorm die het mogelijk</p>

				maakt om de gemaakte opmerkingen "te kopiëren en te plakken" in het consultatieverslag."
25	Zonstraal vzw	"Teneinde betwistingen te voorkomen lijkt het ons aangewezen dat er per e-mail een ontvangstbevestiging door de VREG verstuurd wordt nadat de belanghebbende partij een commentaar verzonden heeft."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit wordt verder verduidelijkt in de mededeling.	De volgende zin wordt toegevoegd: "Na ontvangst van opmerkingen van een belanghebbende partij versturen we een ontvangstbevestiging"
26	Febeg	"Mits motivatie door de belanghebbende moet in een aantal gevallen een uitstel op de vooropgestelde consultatietermijn mogelijk zijn"	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt aangepast in deze zin.	De volgende zin wordt toegevoegd: "Mits motivatie kan door een belanghebbende om uitstel op de vooropgestelde consultatietermijn gevraagd worden. De VREG kan hier al dan niet op ingaan. Indien uitstel toegestaan wordt, geldt dit vervolgens voor alle partijen en wordt dit bekendgemaakt via de consultatiewebpagina, en waar nuttig via de nieuwsbrieven."
27	Synergrid	"De VREG kan beslissen om de consultatietermijn te verlengen op vraag van de belanghebbenden. Graag deze toevoeging in de tekst."	Zie opmerking 26.	Zie opmerking 26.
28	Studiedienst SERV	"Bij verlenging van de consultatietermijn op vraag van de marktpartijen moet de verlenging worden gecommuniceerd en voor iedereen gelden"	Zie opmerking 26.	Zie opmerking 26.

3.4.4. Opmerkingen bij fase 4. beoordeling van de gemaakte opmerkingen

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
29	Synergrid	"Eenzelfde document kan slechts éénmaal onderworpen worden aan een consultatie (cfr. procedure Synergrid openbare raadpleging)."	<p>De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze.</p> <p>Wij zien niet in op welke manier deze aanpassing een verbetering kan aanbrengen aan het consultatieproces. Het lijkt de VREG juist aangewezen om een nieuwe consultatie te houden indien een consultatie een nieuw inzicht heeft opgeleverd.</p> <p>De mededeling wordt daarom niet aangepast.</p>	Geen aanpassing.
30	Synergrid	"Tekstwijzigingen met belangrijke impact, naar aanleiding van een opmerking die buiten de originele scope van de consultatie valt, moeten echter eerst publiek geconsulteerd worden. In dat geval kan het consultatieproces verlengd worden. "	<p>De VREG gaat deels akkoord met deze zienswijze.</p> <p>De VREG merkt op dat tekstwijzigingen met een belangrijke impact (naar aanleiding van een opmerking die binnen of buiten de scope van de consultatie valt) meestal pas vastgesteld zullen worden na afloop van de consultatietermijn.</p> <p>In dat geval is eerder sprake van een nieuwe consultatie, dan een verlenging van de bestaande consultatie. De voorgestelde tekstwijziging zal immers ter kennis moeten worden gebracht van alle belanghebbenden.</p> <p>Hoewel wellicht hetzelfde resultaat bekomen wordt als een verlenging van de consultatietermijn, zoals voorgesteld door Synergrid, beschouwd de VREG dit als een</p>	Geen aanpassing.

			<p>nieuwe consultatie, met een nieuwe consultatietermijn.</p> <p>De mededeling wordt daarom niet aangepast.</p>	
31	Febeg	<p>"Febeg merkt op dat de betrokken partij er in alle vrijheid voor moet kunnen opteren om zijn opmerking al dan niet publiek te maken. De betrokken partij kan namelijk zelf het best inschatten of het al dan niet om vertrouwelijke informatie gaat. Zo niet, zou dit mogelijks tot gevolg kunnen hebben dat bepaalde partijen niet meer geneigd zullen zijn om te reageren op een consultatie gelet de publieke verspreiding van de antwoorden. Daarom vraagt Febeg dat bij de eventueel aanduiding van de betrokken partij in het consultatieverslag, de VREG rekening zou houden met de status ("voor publicatie of niet") die door de betrokken partij in dit verband is aangegeven."</p>	<p>De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze</p> <p>Het houden van een consultatie moet leiden tot meer transparantie over het totstandkomingsproces en de achtergrond van een beslissing. Indien op basis van reacties gemaakt tijdens de consultatie aanpassingen gebeuren aan de oorspronkelijke tekst, is het noodzakelijk dat toegelicht wordt waarom deze aanpassingen aangebracht worden. Dit kan niet zonder verwijzing naar de betrokken opmerking. Bij de beoordeling van een opmerking en/of reactie van de VREG hierop, is het belangrijk om de achtergrond van de opmerking te melden, en dus ook de oorsprong van de opmerking.</p> <p>Bijgevolg het principe dat alle opmerkingen niet-vertrouwelijk zijn, tenzij zij 1) als vertrouwelijk worden aangemerkt door de betrokken partij, maar ook dat 2) de VREG meent dat deze informatie inderdaad ook vertrouwelijk is. Zo niet, kan niet uitgesloten worden dat meer en meer partijen dit principe inroepen om al hun opmerkingen als "vertrouwelijk" te bestempelen. Dit zou de transparantie van het consultatieproces</p>	<p>De zin wordt aangepast tot : "We gaan er dus van uit dat alle schriftelijk overgemaakte opmerkingen niet-vertrouwelijk zijn, tenzij ze 1) als vertrouwelijk worden aangemerkt door de betrokkene en 2) commerciële of anderszins gevoelige informatie bevatten volgens ons."</p>

			<p>sterk verminderen.</p> <p>Enkel een goed evenwicht tussen de transparantie die beoogt wordt met de consultatie en de eventuele vertrouwelijkheid van bepaalde informatie, kan tot een bevredigend resultaat leiden.</p> <p>De formulering (volgorde van de twee criteria) wordt licht aangepast zonder inhoudelijke wijziging.</p>	
32	Studiedienst SERV	<p>"Een tussenoplossing is dat de VREG alle ontvangen opmerkingen openbaar maakt, met uitzondering van de specifieke passages, informatie en cijfers in die opmerkingen die volgens de regels van openbaarheid van bestuur onder de vertrouwelijkheid vallen".</p>	<p>De VREG gaat deels akkoord met deze zienswijze.</p> <p>De VREG is als overheidsinstelling sowieso gebonden aan de wetgeving inzake openbaarheid van bestuur. Dit moet niet verduidelijkt worden.</p> <p>Er wordt verwezen naar de reactie bij opmerking 31.</p>	Zie opmerking 31.
33	Studiedienst SERV	<p>"Alle opmerkingen moeten uiteraard op hun inhoudelijke merites worden beoordeeld, maar naar maatschappelijke afwegingen en wenselijkheid van sommige opties kan het soms aangewezen zijn om een zekere "hiërarchie" in de reacties te onderscheiden".</p>	<p>De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze.</p> <p>De VREG zal iedere opmerking op zijn merites beoordelen, en ziet dus niet in waarom een zekere hiërarchie in de reacties aangewezen.</p> <p>De mededeling wordt daarom niet aangepast.</p>	Geen aanpassing.

34	Febeg	"Als de VREG van oordeel is dat een reactie onduidelijk is, zou de VREG de betrokken partij moeten contacteren voor bijkomende toelichtingen."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit wordt toegevoegd aan de mededeling.	Aan hoofdstuk 4 (fase 4) wordt toegevoegd: "Als een reactie onduidelijk is, zullen we de betrokken partij contacteren voor bijkomende toelichtingen."
----	-------	--	--	---

3.4.5. Opmerkingen bij fase 5. bekendmaking van het consultatieverslag

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
35	Febeg en synergrid	Er wordt gesuggereerd de formulering van de tweede paragraaf als volgt aan te passen: "Het definitieve document (mededeling, voorstel van technisch reglement, advies,...) wordt daarbij ook steeds (ipv "bij voorkeur") op dezelfde wijze, zoals hierboven beschreven, bekend gemaakt."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Dit wordt aangepast in de mededeling.	De zin wordt als volgt aangepast: "Daarbij wordt ook het definitieve document (mededeling, voorstel van technisch reglement, advies,...) bekend gemaakt."
36	Febeg	"In deze fase zou bij voorkeur ook het aangepaste document met trackchanges moeten gepubliceerd worden."	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. Het is belangrijk dat er duidelijk wordt geschapen over de aanpassingen die aangebracht zijn naar aanleiding van de consultatieronde. Dit kan door de wijzigingen in track changes aan te duiden, doch kan ook via de methode die in dit verslag wordt gebruikt, met name via een aparte kolom met daarin de beschrijving van de tekstaanpassingen naar aanleiding van de consultatie. De mededeling wordt in deze zin aangepast.	De volgende voetnoot wordt toegevoegd: "Ofwel met track-changes ten opzichte van de versie die ter consultatie werd voorgelegd, ofwel mits aanduiding in het consultatieverslag van de aangebrachte tekstwijzigingen ten opzichte van de tekst in het consultatiedocument."

37	Febeg	<p>“Verder vragen wij om na te denken over het invoeren van een extra feedbackloop zodat de betrokken belanghebbende de mogelijkheid heeft om desgevallend de reactie van de VREG te weerleggen.”</p>	<p>De VREG gaat deels akkoord met deze opmerking.</p> <p>Zie opmerking 23 i.v.m. het organiseren van een feedbackvergadering.</p> <p>De VREG erkent dat de reactie van de VREG op een opmerking van een partij, mogelijk weerlegt zou kunnen worden door die partij of zelfs een andere partij. Om dit te vermijden zou in theorie een nieuwe consultatie moeten worden georganiseerd (in een quasi oneindige loop), wat niet haalbaar is.</p> <p>De VREG merkt op dat er bovendien een verschil is tussen het kunnen weerleggen van een reactie van de VREG en het niet-akkoord gaan met de reactie van de VREG. Dit laatste kan uiteraard geen reden zijn om een nieuwe consultatie te organiseren.</p> <p>Bij twijfel over een opmerking van een partij, zal de VREG steeds contact opnemen met deze belanghebbende.</p> <p>De VREG ziet geen haalbare oplossing voor deze problematiek, en meent dat op haar oordeel en kennis kan betrouwd worden als kenniscentrum van de Vlaamse energiemarkt.</p> <p>Belanghebbenden die desondanks opmerkingen hebben, kunnen die steeds overmaken aan de VREG, waarna de VREG</p>	Zie opmerking 23.
----	-------	---	---	-------------------

			zal oordelen wat de gepaste actie is.	
38	Studiedienst SERV	"Een mogelijk interessante aanvulling op een consultatieverslag is om in sommige gevallen ook een feedbackmoment te voorzien waarop de VREG aan de stakeholders verdere duiding en toelichting geeft bij de verwerking van de opmerkingen".	Zie de reactie bij opmerking 37.	Geen aanpassing.
39	Studiedienst SERV	"Maximale transparantie wordt bereikt door alle ontvangen opmerkingen integraal te publiceren".	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze, maar merkt op dat in het consultatieverslag alle ontvangen opmerkingen vermeld zullen worden, zelfs thematisch gegroepeerd. Dit lijkt haar inzake transparantie nog grotere (communicatieve) voordelen te hebben dan de integrale publicatie van alle opmerkingen. Dit laatste zal evenwel ook als mogelijkheid worden vermeld. De mededeling wordt in die zin aangepast.	De volgende zin wordt toegevoegd: "We kunnen daarbij beslissen om de overgemaakte reacties, voor zover ze niet vertrouwelijk zijn, integraal te publiceren."
40	Studiedienst SERV	"Er is vraag naar een zeker engagement van de VREG om de ontvangen reacties en het consultatieverslag binnen een redelijke termijn te publiceren, bv. 1 of 1,5 maanden na afloop van de consultatieperiode als richtlijn. Als hiervan wordt afgeweken kan dit best op de consultatiepagina van de VREG worden vermeld en worden aangegeven wanneer het consultatieverslag kan worden verwacht".	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt in deze zin aangepast.	Volgende zin wordt toegevoegd in fase 4: "We streven ernaar het consultatieverslag te publiceren binnen zes weken na afloop van de consultatietermijn. Als hiervan wordt afgeweken zal op de consultatiepagina en/of op de -kalender aangegeven worden wanneer het

				consultatieverslag zal gepubliceerd worden. "
--	--	--	--	---

3.5. Opmerkingen bij hoofdstuk 5. Consultatiekalender

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
41	Febeg	"Het lijkt ons aangewezen dat de VREG ook de lijst van onderwerpen communiceert waarvoor er beslist is om geen consultatieronde te voorzien alsook met de argumentatie hiervan."	<p>De VREG gaat niet akkoord met deze zienswijze.</p> <p>In de mededeling is aangegeven over welke documenten de VREG altijd zal consulteren. Dit toepassingsgebied is logisch en ruim.</p> <p>Over alle andere documenten die niet onder dit toepassingsgebied vallen kan de VREG bovendien beslissen om alsnog een consultatie te houden.</p> <p>De VREG wil vermeden dat een soort hypothetische lijst moet worden opgesteld met onderwerpen waarover niet zal worden geconsulteerd.</p>	Geen aanpassing.
42	Febeg	Tenslotte suggereert Febeg, opdat de belanghebbende de behandeling van de consultaties beter zou kunnen inplannen, dat de derde paragraaf van dit hoofdstuk als volgt wordt aangevuld "Deze consultatiekalender en eventuele wijzigingen aan deze kalender worden bekendgemaakt via de nieuwsbrief en ook gepubliceerd op de consultatiewebpagina (indicatief op jaarbasis en bijgewerkt per kwartaal, met	<p>De VREG gaat akkoord met deze zienswijze.</p> <p>De mededeling wordt aangepast in deze zin.</p>	<p>De volgende passage wordt opgenomen:</p> <p>"Deze consultatiekalender is ook terug te vinden op de consultatiewebpagina en wordt ook bekendgemaakt via de nieuwsbrief (minstens per kwartaal).</p>

		telkens een opdeling per maand). Verder is het aangewezen om – voor zover als mogelijk – in de indicatieve consultatiekalender de voorziene consultatietermijnen op te nemen. ”		In deze consultatiekalender wordt het onderwerp van de consultatie opgenomen, met een korte beschrijving ervan en ook de vermoedelijke consultatietermijn. Doorheen het jaar wordt de consultatiekalender geactualiseerd in functie van nieuwe ontwikkelingen of de evolutie in bestaande dossiers.”
43	Synergrid	”De netbeheerders stellen voor om naast de naam een korte beschrijving toe te voegen per topic”.	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze. De mededeling wordt aangepast in deze zin.	Zie opmerking 42

3.6. Opmerkingen bij hoofdstuk 6. Consultatiewebpagina

Nr.	Organisatie	Opmerking	Reactie VREG	Tekstaanpassing
44	Synergrid	Het lijkt nuttig om een zoekfunctie toe te voegen en het overzicht dat aan het begin van de pagina staat aanklikbaar te maken opdat men snel op de juiste consultatie terecht komt.	De VREG gaat akkoord met deze zienswijze, doch meent dat de tekst daartoe niet moet worden aangepast.	Geen tekstaanpassing

4. Resultaat van de consultatie

De consultatie leidde tot de publicatie van een mededeling van de VREG met betrekking tot “de interne richtlijnen rond publieke consultaties in het kader van onze taken en bevoegdheden als regulator van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt”, met als referentie MEDE-2014-04.

